

Závazné stanovisko Řídicího orgánu IROP č. 37

Datum platnosti: 10. 7. 2025
Datum účinnosti: 10. 7. 2025
Číslo jednací: MMR-50783/2025-26
Schválil: Ing. Rostislav Mazal
Podpis:

Část I.

Důvody pro vydání a předmět závazného stanoviska

Článek 1

Důvody pro vydání závazného stanoviska

Řídicí orgán Integrovaného regionálního operačního programu (dále také „ŘO IROP“) vydal dne 6. 2. 2025 Závazné stanovisko Řídicího orgánu IROP č. 30, jehož předmětem byl výklad ve vztahu k ustanovení čl. 7, odst. 1, písm. h) Nařízení o EFRR a FS, týkající se nezpůsobilosti výdajů na investice související s výrobou, zpracováním, přepravou, distribucí, skladováním nebo spalováním fosilních paliv, včetně upřesnění souvisejících doporučených postupů pro žadatele a příjemce.

V návaznosti na výkladové nejasnosti a podněty k jeho znění ŘO IROP rozhodl o úpravě postupů pro projekty, které obsahují v rámci celkových způsobilých výdajů uvedených na právním aktu výdaje definované v Článku 2, bod 1.1 a 1.2 tohoto Závazného stanoviska a doplnění postupu pro případ, kdy již došlo k proplacení žádostí o platbu s takovými výdaji. Současně je na základě zkušeností z praxe doplněn výčet výjimek, kdy lze výdaje považovat za způsobilé.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti (dále jen „Nařízení o EFRR a FS“) v čl. 7, odst. 1, písm. h) uvádí, že Evropský fond pro regionální rozvoj nepodporuje investice související s výrobou, zpracováním, přepravou, distribucí, skladováním nebo spalováním fosilních paliv, s následujícími výjimkami:

- i) nahrazování systémů vytápění spalujících tuhá fosilní paliva, tj. uhlí, rašelinu, lignit a roponosnou břidlici, systémy vytápění spalujícími plyná paliva za účelem:
 - o modernizace systémů dálkového vytápění a chlazení na úroveň účinného dálkového vytápění a chlazení ve smyslu čl. 2 bodu 41 směrnice 2012/27/EU,

- modernizace zařízení na kombinovanou výrobu tepla a elektřiny na úroveň vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny ve smyslu čl. 2 bodu 34 směrnice 2012/27/EU,
- investic do plynových kotlů a systémů vytápění v obytných a jiných budovách nahrazujících zařízení na bázi uhlí, rašeliny, lignitu nebo roponosné břidlice;
- ii) investic do rozšiřování a nového využití, přeměny nebo dovybavení plynárenských přepravních a distribučních sítí, které tyto sítě připraví na přidávání plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů, jako je vodík, biometan a syntézní plyn, do soustavy a umožní nahradit zařízení na pevná fosilní paliva;
- iii) investic do:
 - čistých vozidel podle definice ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES (22) pro veřejné účely a
 - vozidel, letadel a plavidel konstruovaných a vyrobených nebo upravených pro použití civilní ochranou a protipožárními službami.

Pravidla definovaná Nařízením o EFRR a FS jsou pro IROP závazná. Výdaje v rozporu s Nařízením o EFRR a FS nesmí být spolufinancovány z těchto fondů EU a jsou v projektech IROP nezpůsobilými výdaji k proplacení z programu IROP. K zajištění jednoznačného výkladu pro IROP relevantních částí čl. 7, odst. 1, písm. h) Nařízení o EFRR a FS vydává ŘO IROP toto závazné stanovisko.

Článek 2

Předmět závazného stanoviska

1. Nezpůsobilé výdaje

Pro zabezpečení jednoznačnosti výkladu pro žadatele a příjemce v rámci IROP ve vztahu k ustanovení čl. 7, odst. 1, písm. h) Nařízení o EFRR a FS, informuje ŘO IROP, že níže uvedené výdaje, **nejsou způsobilé k proplacení z programu IROP**, neboť se jedná o investice související s výrobou, zpracováním, přepravou, distribucí, skladováním nebo spalováním fosilních paliv:

- 1.1. plynové kotle a výdaje související s budováním a modernizací související inženýrské sítě (přípojky plynu), a to včetně rozvodů plynových potrubí souvisejících s těmito zařízeními. Tyto výdaje lze považovat za způsobilé pouze v případě, jedná-li se o nahrazování systémů vytápění spalujícími tuhá fosilní paliva, tj. uhlí, rašelinu, lignit a roponosnou břidlici, systémy vytápění spalujícími plynná paliva¹ za účelem investic do plynových kotlů a systémů vytápění v obytných a jiných budovách nahrazujících zařízení na bázi uhlí, rašeliny, lignitu nebo roponosné břidlice;
- 1.2. spotřebiče na zemní plyn, propan-butan, případně jiná fosilní paliva (např. plynové karmy, plynové sporáky, plynové ohřívače, tepelné plynové sálače/zářiče) s výjimkami definovanými níže,
- 1.3. vozidla, která nesplňují definici čistého vozidla pro veřejné účely dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES a další případné technické podmínky definované výzvou nebo vozidla nenaplňující definici vozidla, letadla a plavidla konstruovaného a vyrobeného

¹ Výjimka se v souladu s čl. 7, odst. 4 Nařízení o EFRR a FS použije pouze pro operace vybrané k financování do 31. prosince 2025.

nebo upraveného pro použití civilní ochranou a protipožárními službami a případně další podmínky definované výzvou.

2. Výjimky z nezpůsobilosti strojů na bázi fosilních paliv

Řídící orgán IROP si je rovněž vědom, že ve specifických cílech IROP jsou některé aktivity, u kterých nelze dosáhnout jejich plné implementace a naplnit jejich cíl a účel bez dílčích výdajů na stroje spalující fosilní paliva, k jejichž použití v současné době neexistuje plnohodnotná alternativa. V souladu s vyjádřením Evropské komise, poskytnutým v rámci konzultačního servisu vůči členským státům (RegioWiki), lze považovat za způsobilé výdaje na stroje/zařízení poháněné spalováním fosilních paliv, které jsou nezbytné pro plnění cílů projektu a ke kterým neexistuje odpovídající „životaschopná“² alternativní technologie. Řídící orgán IROP považuje za způsobilé dle uvedeného výkladu zejména následující položky, naplňují-li předpokládané znaky:

- prostředky v oblasti podpory integrovaného záchranného systému (IZS), a to v případě, že neexistuje odpovídající alternativní prostředek požadovaných výkonových parametrů odpovídajících využití v rámci IZS (zajištění nezbytných výkonových parametrů a parametrů provozu je nezbytné pro minimalizaci ohrožení životů, zdraví a majetku při provádění záchranných prací u mimořádných situací) – např. řetězové pily, elektrocentrály, technické prostředky pro vyprošťování, čerpadla, flashover kontejnery;
- výdaje na nákup zařízení potřebných pro zajištění kritické infrastruktury a kritické informační infrastruktury, výdaje na nákup dieselových agregátů či jiných zařízení potřebných pro zajištění kybernetické bezpečnosti, zdravotní a sociální péče či vzdělávání;
- výdaje ve vzdělávání zahrnující cvičné/výukové spalovací motory, výukovou zemědělskou techniku, plynové kahany v rámci školních laboratoří, zařízení cvičných kuchyní apod.
- náklady související s přeložkami plynovodu či plynovodní přípojky do jiné trasy, pokud jde o náklady vyvolané hlavní částí projektu, bez jejichž realizace není provedení příslušné hlavní aktivity proveditelné.

Další výdaje související s výrobou, zpracováním, přepravou, distribucí, skladováním nebo spalováním fosilních paliv, pokud nenaplňují znaky výjimek uvedených v rámci předchozího textu, jsou považovány za nezpůsobilé z programu IROP.

3. Postup pro žadatele a příjemce

a) Před podáním žádosti o podporu

V případě pochybností u výdajů, které by mohly být v rozporu s Nařízením o EFRR a FS, lze konzultovat jejich zahrnutí do rozpočtu projektu mezi způsobilé výdaje.

² Na trhu běžně dostupná

- b) Postup pro projekty nacházející se ve fázi od podání žádosti o podporu do okamžiku vydání právního aktu

Pokud žadatel identifikuje v této fázi v projektu výdaje v rozporu s Nařízením o EFRR a FS a tyto výdaje lze nahradit jinými věcně způsobilými výdaji, požádá formou žádosti o změnu předložené v souladu s kapitolou 12 Obecných pravidel pro žadatele a příjemce o vyjmutí těchto výdajů z rozpočtu způsobilých výdajů projektu a jejich náhradu jinými způsobilými výdaji, které naplňují účel a cíl projektu a pravidla výzvy, při nepřekročení výše celkových způsobilých výdajů projektu dle žádosti o podporu. Tento postup je doporučen zejména u projektů po ukončené fázi ex-ante analýzy rizik/ex-ante kontroly. U projektů bez ukončené fáze ex-ante analýzy rizik/ex-ante kontroly bude ověření způsobilosti výdajů uvedených v žádosti o podporu ve vztahu k Nařízení o EFRR a FS provádět Centrum pro regionální rozvoj České republiky v rámci ex-ante analýzy rizik, případně v rámci ex-ante kontroly, pokud budou nezpůsobilé výdaje vyšší než 100 tis. nebo přesáhnou 5 % celkových způsobilých výdajů.

- c) Postup v případě, jsou-li výdaje dle Článku 2, bodu 1.1 a 1.2 tohoto Závazného stanoviska součástí celkových způsobilých výdajů uvedených na právním aktu

U takových výdajových položek provede příjemce jejich nahrazení jinými věcně způsobilými výdaji, které splňují pravidla výzvy a přispívají k naplnění účelu a cílů projektu. Pokud neexistují/neexistovaly takovéto další věcně způsobilé výdaje, proběhne úhrada výdajů dle Článku 2, bodu 1.1 a 1.2 tohoto Závazného stanoviska po kontrole závěrečné ŽoP z prostředků MMR mimo zdroje programu IROP.

- d) Postup v případě, jsou-li výdaje dle Článku 2, bodu 1.1 a 1.2 tohoto Závazného stanoviska proplaceny

Již proplacené výdaje nelze nahradit. V případě projektů, u kterých došlo k proplacení těchto výdajů v rámci ŽoP, budou označeny jako nesrovnalost, ale příjemce nebude vyzván k jejich vrácení na účet MMR.

Část II. Závěrečná ustanovení

Závazné stanovisko ŘO IROP č. 37 platí pro veškeré vyhlášené i plánované výzvy a vztahuje se na všechny žádosti o podporu včetně již podaných.

Závazné stanovisko č. 30 se dnem nabytí účinnosti Závazného stanoviska ruší.